

- 2018 р.). Крути, 2018. Т. 2. С. 168–175.
4. Хареба О. В. Аспекти наукового забезпечення органічного виробництва малопоширених овочевих рослин в Україні. *Стан та перспективи розвитку виробництва органічної продукції*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (сел. Селекційне Харківської обл., 20 липня 2016 р.). Харків: Плеяда, 2016. С. 156–157.
 5. Pavlović I., Petřík I., Tarkowská D., Lepeduš H., Vujčić Bok V., Radić Brkanac S., Novák, O., Salopek-Sondi B. Correlations between phytohormones and drought tolerance in selected Brassica crops: Chinese cabbage, white cabbage, and kale. *International Journal of Molecular Sciences*. 2018. Vol. 19(10). P. 2866. <https://doi.org/10.3390/ijms19102866>.

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ НІШЕВИХ КУЛЬТУР КАПУСТИ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Цілі сталого розвитку: № 2 Подолання голоду, розвиток сільського господарства, № 12 Відповідальне споживання та виробництво

Четверікова Я. С. – асистент кафедри ХТГРС
email: yanokaz372@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Рацион українців на сьогодні характеризується обмеженим вмістом мікроелементів і біологічно активних речовин, що спричиняє явище прихованого голоду. Це явище визначається недостатнім споживанням есенціальних нутрієнтів, необхідних для підтримки оптимального рівня здоров'я та функціонування організму. Основними чинниками цього є одноманітність харчування, низька доступність якісної продукції, висока частка рафінованих і перероблених харчових продуктів, що призводить до дефіциту вітамінів, мінералів та інших важливих компонентів[1].

Вирішення цієї проблеми можливе шляхом урізноманітнення харчового раціону та включення до нього продуктів, що містять значну кількість антиоксидантів, імуномодуючих сполук та інших корисних речовин. Особливе місце серед таких продуктів займають представники родини капустяних (Brassicaceae), що включає понад 380 родів і 3200 видів. Ці культури мають широке географічне поширення, зосереджене переважно в помірному кліматі північної півкулі, де вони відіграють ключову роль у продовольчій безпеці, кормовій та фармацевтичній промисловості[2].

Традиційно в Україні культивується переважно білоголова капуста, що зумовлено її високою врожайністю, невибагливістю до умов вирощування та широкою популярністю серед споживачів. Однак у світовій практиці зростає попит на альтернативні види капустяних культур, зокрема на савойську, брюссельську, кольрабі, пекінську, китайську капусту, а також кейл, який вважається суперфудом завдяки високому вмісту вітамінів, мінералів і антиоксидантів, що сприяють зміцненню здоров'я. Ці культури мають суттєві переваги, серед яких висока харчова цінність, вміст біологічно активних сполук, що сприяють зміцненню здоров'я, а також відносна стійкість до шкідників і хвороб у порівнянні з традиційними капустяними видами.

На тлі змін клімату, урбанізації, зростаючої популярності органічного землеробства та збільшення інтересу до здорового харчування нішеві капустяні культури набувають все більшої актуальності. Їх вирощування не лише забезпечує високий економічний ефект, а й сприяє розвитку агроекологічних технологій, підвищенню ефективності використання земельних ресурсів та розширенню асортименту сільськогосподарської продукції. Попри відносно низький рівень культивування нішевих капустяних культур в Україні, світова тенденція свідчить про їхній зростаючий ринок, що відкриває значні можливості для вітчизняних виробників, особливо малих і середніх фермерських господарств [2].

Нішеві капусти культури, такі як брюссельська, савойська, кольрабі, пекінська, китайська капуста та кейл, мають значні переваги для здоров'я завдяки унікальному складу біологічно активних речовин. Вони є цінними джерелами вітамінів, мінералів, антиоксидантів та фітонутрієнтів, які сприяють профілактиці та зниженню ризику розвитку хронічних захворювань [2].

Брюссельська капуста, яка широко поширена в країнах Західної Європи та США, є високоврожайною культурою, що утворює до 70-90 дрібних качанів на одній рослині. Її основною перевагою є високий вміст вітамінів К і С, а також глюкозинолатів, які мають потужні антиканцерогенні властивості. В Україні вона поки що малопоширена через необхідність тривалого періоду вегетації та спеціальних технологій вирощування, проте її експортний потенціал та популярність серед споживачів відкривають перспективи для подальшого розвитку [2].

Савойська капуста відрізняється високим вмістом антиоксидантів, зокрема каротиноїдів і флавоноїдів, які нейтралізують вільні радикали, зменшуючи ризик передчасного старіння та захворювань, пов'язаних із оксидативним стресом. Завдяки високому вмісту клітковини вона сприяє нормалізації травлення, покращенню мікрофлори кишківника та зниженню рівня холестерину.

Кольрабі є цінним джерелом вітаміну С, магнію та калію, які необхідні для підтримки здоров'я серцево-судинної системи та зміцнення кісткової тканини. Високий вміст клітковини у кольрабі сприяє тривалому насиченню, нормалізації рівня цукру в крові та покращенню функцій травного тракту [3].

Пекінська та китайська капуста містять значну кількість фолієвої кислоти, яка необхідна для синтезу ДНК і нормального розвитку нервової системи. Завдяки високому вмісту вітамінів групи В ці культури сприяють зниженню втомлюваності, покращенню когнітивних функцій та регуляції енергетичного обміну. [4].

Окремо слід відзначити капусту кейл, яка в останні роки набула значної популярності як суперфуд завдяки високому вмісту антиоксидантів, Омега-3 жирних кислот, заліза та інших біологічно активних речовин. Вона містить високу концентрацію антиоксидантів, Омега-3 жирних кислот, заліза та інших корисних речовин. Кейл також відзначається високою морозостійкістю, що дозволяє його вирощувати у відкритому ґрунті навіть у холодних регіонах. Завдяки тренду на здорове харчування кейл має перспективи для експорту та розвитку внутрішнього ринку[4].

Економічний аналіз свідчить, що рентабельність вирощування нішевих культур значно перевищує традиційні види капусти. Наприклад, кейл і кольрабі мають вищу ціну реалізації та можуть приносити прибуток, що у 1,5-2 рази перевищує прибутковість білоголової капусти. Зростаючий попит на органічні та функціональні продукти харчування, зафіксований у світових трендах споживання, робить нішеві види капусти перспективною альтернативою для малих і середніх фермерських господарств. Вони можуть забезпечити стабільний дохід завдяки вищій ринковій вартості та можливостям експорту[5].

Отже, з огляду на глобальні тенденції та переваги нішевих капустяних культур, Україна має потенціал для розширення їх виробництва. Ці культури відзначаються високою харчовою цінністю, оскільки містять значну кількість антиоксидантів, вітамінів, мінералів та біологічно активних сполук, що сприяють зміцненню імунної системи, покращенню обміну речовин, підтримці серцево-судинного здоров'я та зниженню ризику розвитку хронічних захворювань. Вони можуть відігравати важливу роль у профілактиці дефіциту мікроелементів та сприяти зменшенню явища прихованого голоду серед населення.

Список використаних джерел

1. Бондарчук М. Є. Стратегічні цілі розвитку ринку харчових продуктів у контексті забезпечення продовольчої безпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 2. С. 76-81.
2. Чернецький В. М., Швидкий П. А. Овочівництво УКРАЇНИ: стан, проблеми, перспективи розвитку. *Овочівництво і багтанництво: історичні аспекти, сучасний*

стан, проблеми і перспективи розвитку: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, у рамках III наукового форуму Науковий тиждень у Крутах – 2018 (с. Крути, 12-13 березня 2018 р.). Крути, 2018. Т. 2. С. 168–175.

3. Пузік Л. М., Колтунов В. А., Романов О. В. та ін. Капустяні овочі. Технологія вирощування і зберігання: колективна монографія / за ред. Л. М. Пузік. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2015. 374 с.
4. Хареба О. В. Аспекти наукового забезпечення органічного виробництва малопоширених овочевих рослин в Україні. *Стан та перспективи розвитку виробництва органічної продукції*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (сел. Селекційне Харківської обл., 20 липня 2016 р.). Харків: Плейда. 2016. С. 156 – 157.
5. Лихацький В. І. Розробка та удосконалення технології вирощування овочів у правобережному Лісостепу України. *Вісник УДАУ*. 2004. № 1–2. С. 46-51.

АНАЛІЗ ПОТЕНЦІАЛУ ВИРОЩУВАННЯ ІНЖИРУ В УКРАЇНІ

Цілі сталого розвитку: № 13 Пом'якшення наслідків зміни клімату,
№ 15 Захист та відновлення екосистем суші

Шевченко О. В., s0971052458@gmail.com

Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного

Рис. 1. Гілки з плодами інжиру

Поточна ситуація в аграрному секторі України зі зрозумілих причин є складною та малопередбачуваною. У садівництві перспективними напрямками для фермерів-початківців є вирощування нішевих культур. Під поняття «нішеві культури» підпадають усі культури, які можливо вирощувати на території нашої держави і на які є попит на ринку, але обсяг виробництва їх невеликий. Крім того, позитивним моментом є диверсифікація виробництва, яку старанно пропагують економісти, як спосіб зменшити фінансові ризики підприємства та

підстрахувати себе на випадок неврожаю основних культур у господарстві. Сьогодні деякі садівники успішно розширюють свій асортимент за рахунок інжиру.

Інжир – це південна специфічна культура, яка походить з субтропічного клімату та має низку особливостей, які відрізняють її від рослин, розповсюджених на території України. Зважаючи на те, що клімат змінюється і вікно вегетації розширюється, що є гарною передумовою для вирощування південних культур, не дивно що популярність інжиру в Україні зростає. Наразі інжир можна побачити у дадочках та присадибних ділянках на подвір'ях від Криму до Чернігівщини [1].

Метою роботи було дослідити різноманіття сортів і агротехнологію та проаналізувати можливість введення культури інжиру до промислового вирощування в Україні.

Інжир — родич кімнатного фікуса, відомий своїми дивовижно солодкими плодами. Їх сушать, використовують для приготування варення, переробляють іншими способами. Інжир відноситься до теплолюбних тропічних культур, однак деякі його сорти можна вирощувати навіть в кліматичних умовах України [1, 2].

Сирій ранній (Figue grise) — теплолюбний сорт, що потребує укриття. Досягає висоти 2 м і дає за сезон до 40 кг плодів із дерева, третина з яких припадає на перший урожай. Плоди